

af den Grund, at der i § 12 fejlagtig er medtaget en Bestemmelse om, at Punkt 3 under § 11 skulde inddrages under de Betingelser, som de vedkommende skulde opfylde for at komme i Besiddelse af Havelodder, men da det selvfølgelig ikke kan være Meningen, at en Ansøger om en Havelod skal være kvalificeret til at drive et Husmandsbrug for overhovedet at komme i Betragtning, gaar jeg ud fra, at der her er Tale om en Trykfejl. Nu stilles der overhovedet ikke andet Krav, for at de vedkommende skal komme i Besiddelse af Havelodder, end dette, at de skal opfylde de i Grundlovens § 30 anførte Betingelser for Valgret til Folketinget.

Hermed har jeg gjort Rede for de af Flertallet stillede Ændringsforslag, som jeg skal anbefale Tingets Medlemmer at stemme for, medens jeg indtil videre ikke skal udtale mig om de to Mindretals Ændringsforslag.

Brorson: Venstres Udvalgsmedlemmer stiller 5 selvstændige Ændringsforslag, som jeg ganske kort skal omtale. Ændringsforslag Nr. 3 til § 4, som er det vigtigste og væsentligste, angaar den i § 4 indeholdte Bestemmelse om Ekspropriation. Som det vil erindres fra Sagens første Behandling, var der her Uenighed mellem Regeringspartierne og Venstre, og jeg udtalte paa Venstres Vegne, at vi ikke kunde gaa med til § 4. Vi mener nemlig, at det er ganske unødvendigt paa det nuværende Tidspunkt at stille Forslag om i al Almindelighed at ekspropriere Jord til Oprettelse af de her omtalte Brug, idet vi tror, at der vil komme tilstrækkelig Jord frem, uden at man behøver at gaa til en saadan Ekspropriationsbestemmelse. Tiden vil naturligvis vise, om vi faar Ret, og vi har ogsaa udtalt — og det kan jeg gentage her —, at forsaavidt det en Gang i Fremtiden skulde vise sig, at man ikke kunde faa Jord frem uden at gaa til kraftige Ekspropriationsbestemmelser, og Almenvellet til den Tid fremdeles kræver, at der oprettes saadanne mindre Brug, vil vi naturligvis ikke vige tilbage for til den Tid at tage under alvorlig Overvejelse at gaa til lignende Bestemmelser, som her er foreslaaet. Men det er efter vor Mening ganske unødvendigt for Tiden at overveje dette Spørgsmaal. Vi tror, at der ved Salg af Præstegaardsjord efter de Ændringer, vi har stillet, vil kunne blive Tale om at faa til Raadighed ca. 40 000 Tdr. Land, og ved Jord fra Len og Stamhuse vil der ogsaa kunne blive Tale om at faa

til Raadighed ca. 40 000 Tdr. Land af Landets allerbedste Jord; altsaa alene ad disse 2 Veje vil der kunne fremskaffes 80 000 Tdr. Land. Det vil være tilstrækkeligt til Oprettelsen af mange Tusinde Husmandsbrug. Vi kan tiltræde Lovforslagets Bestemmelse om, at man fra Nævnets Side — der skal jo nedsættes et Nævn — skal se sig om efter Jord eller Ejendomme, der kan faas til Købs i den frie Omsætning. Man vil kunne tænke sig, at der ogsaa paa den Maade kan komme mere end rigeligt af Jord frem. Vi har heller ikke noget imod den Bestemmelse i Lovforslaget, som gaar ud paa, at til de store Ejendomme, der i Fremtiden kommer til Tvangsauktion, faar Staten Førkøbsret. Der er ingen Tvivl om, at der ad disse to Veje vil fremkomme tilstrækkelig Jord, saaledes at man, som sagt, ikke behøver at gaa til Ekspropriation.

Jeg tror desuden, at man absolut tør hævde, at eksproprieret Jord aldrig kan blive billig Jord. Man kan ikke komme udenom, at naar man eksproprierer Jord, maa man, hvad enten det gælder større eller mindre Ejendomme — foreløbig er der kun Tale om større Ejendomme —, give fuld Erstatning. Der staar ganske vist i Lovforslaget, at ved Vurderingen af den Jord, man eksproprierer, skal man som Grundlag benytte den sidste Jordvurdering, men det er givet, og derpaa tages der ogsaa senere Sigte i § 8, at man maa tage Hensyn til de forandrede Forhold siden sidste Jordvurdering, idet Jorden er steget i Pris. Det kan altsaa aldrig blive billig Jord, man paa den Maade erhverver til Oprettelsen af saadanne Brug, og vi mener derfor, at denne Paragraf maa udgaa. Jeg vil meget anbefale, at man stemmer for dette Ændringsforslag.

Overfor § 5, der ogsaa omhandler Ekspropriation, men til Byggegrunde og Havelodder, indtager vi et noget andet Standpunkt, idet vi mener, at det i det praktiske Liv har vist sig, at det kan være heldigt at have en mere almindelig Ekspropriationsbestemmelse, end vi hidtil har haft. Vi har ved særlige Love givet Bemyndigelse til, at der kan eksproprieres Jord. Jeg skal saaledes henvise til, at da vi i 1908—09 behandlede Lovforslaget om Esbjerg Havn, gav vi her en betydelig Bemyndigelse til at ekspropriere Jord der. Naturligvis kan man gaa den Vej, at man i hvert enkelt Tilfælde søger at faa vedtaget et Lovforslag, naar det er nødvendigt at ekspropriere Jord, men vi synes,